

Skatteutskottets yttrande

1981/82:3 y

över motioner om förstärkta resurser till de lokala skattemyndigheterna, m.m.

Till civilutskottet

Civilutskottet har berett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över motionerna 1981/82:1584 av Lars Werner m. fl. (vpk) om ytterligare resurser till kronofogdemyndigheterna och de lokala skattemyndigheterna och 1981/82:2015 av Olof Palme m. fl. (s) om ytterligare resurser till länsstyrelsernas uppbördsenheter och de lokala skattemyndigheterna. Skatteutskottet får med anledning härav anföra följande.

Länsstyrelserna och de lokala skattemyndigheterna

I motion 1584 yrkas att anslaget till de lokala skattemyndigheterna skall ökas med 34 milj. kr. utöver vad regeringen har föreslagit. Skälen härtill, som redovisas i motion 1981/82:1578, är att en utökning måste komma till stånd för att den nuvarande lagstiftningens kontrollkrav bättre skall kunna uppfyllas. Motionärerna instämmer i det krav som länsstyrelserna har ställt beträffande de lokala skattemyndigheterna och erinrar om att riksskatteverket har förordat 160 nya tjänster, medan länsstyrelserna har begärt 154.

I motion 2015 föreslås att, utöver vad regeringen har föreslagit, 3 milj. kr. skall anslås till länsstyrelserna och 7 milj. kr. till de lokala skattemyndigheterna. Yrkandet motiveras i motion 2012 med att den föreslagna ökningen motsvarar den rationaliseringsvinst som uppkommit genom den nya uppbördsorganisationen. Enligt motionärerna bör de medel som härigenom blivit disponibla användas inom uppbördsorganisationen för offensiv arbetsgivarkontroll.

Av budgetpropositionen framgår att ytterligare 160 tjänster, avsedda för granskning av löntagardeklarationer, enligt planerna för den s. k. RS-organisationen erfordras för att organisationen vid de lokala skattemyndigheterna skall vara fullt uthyggd. Kommunministern anser emellertid att de lokala skattemyndigheterna f. n. inte bör tillföras ytterligare tjänster för granskning av löntagardeklarationer. Skälen härför är bl. a. att skatteförvaltningen i det rådande statsfinansiella läget måste utsättas för en mycket strikt budgetprövning, vilket innebär att organisationen inte inom överskådlig tid kan tillföras några mer betydande resurser. De resurser som finns inom skatteväsendet måste i ännu högre grad än hittills inriktas mot de väsentliga skatteundrandragandena. Nya resurser bör sättas in där en förstärkning är allra mest angelägen.

Av åtgärder för en förbättrad skattekontroll som omtalas i budgetpropositionen kan nämnas att mervärdeskatteenheterna vid 22 länsstyrelser föreslås få 35 handläggartjänster för tiden den 1 juli 1982–den 31 mars 1983 för kontroll av det nya mervärdeskatteanknutna investeringsavdraget. Tjänsterna får därefter användas för att förstärka mervärdeskatteenheternas kontrollverksamhet, i huvudsak enligt riksskatteverkets förslag. Vidare förordas för tillfällig arbetskraft för handläggning av ärenden om investeringsavdrag under tiden den 1 juli 1982–den 31 mars 1983 ett medelstillskott av 1.9 milj. kr.

Härutöver föreslås att ett nytt ADB-system för mervärdeskatten införs och att länsstyrelserna tillförs 5 milj. kr. till förstärkning av kontrollverksamheten inom mervärdeskatteenheterna. Dessutom föreslås 10 milj. kr. till förstärkning av den kvalificerade revisionsverksamheten, speciellt i kampen mot den ekonomiska brottsligheten.

Kommunministern påpekar att rationaliseringsvinsten på den tidigare nämnda uppbördsreformen för budgetåret 1982/83 – ca 10 milj. kr. – kan finansiera en stor del av de ytterligare insatser som föreslås för att förstärka skattekontrollen för detta budgetår. I budgetdepartementets bilaga till budgetpropositionen (bilaga 11) understryks att det fortfarande föreligger ett behov av ökade insatser på central nivå för att förbättra uppbörden. Riksskatteverket bör därför enligt budgetministern tillföras särskilda medel om 1 milj. kr. för en ökad samordning m. m. av uppbördskontrollen på regional och lokal nivå samt för insatser av offensiv karaktär inom skattekontrollen och indrivningsväsendets område.

Kronofogdemyndigheterna

I motion 1584 begärs en ökning av anslaget till kronofogdemyndigheterna med 6 milj. kr. utöver vad regeringen har föreslagit. I motion 1578, som innehåller motiveringarna även för detta yrkande, pekas på det förhållandet att över 8 000 milj. kr. i restskatter f. n. inte har inbetalts. Denna tendens sägs under de senaste åren ha tilltagit kraftigt. Enligt motionärerna beror detta delvis på att kronofogdemyndigheternas resurser inte räcker till. Därför förordas att kronofogdemyndigheterna ges en ökad resurs med 36 årsarbeten i enlighet med riksskatteverkets yttrande över länsstyrelsernas anslagsframställningar.

I budgetpropositionen begärs för budgetåret 1982/83 ett förslagsanslag till kronofogdemyndigheterna av 477.6 milj. kr. Detta innebär en ökning av anslaget för innevarande budgetår med drygt 40 milj. kr. Vidare har i budgetpropositionen förordats att det ADB-baserade redovisningssystem för exekutionsväsendet, REX, som f. n. är infört i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Malmöhus och Göteborgs och Bohus län skall genomföras vid samtliga kronofogdemyndigheter i landet. Dessutom erinras om att budgetministern har föreslagit att kronofogdemyndigheterna skall få termi-

nalåtkomst till vissa uppgifter i det centrala skatteregistret. Kommunministern, som finner det angeläget att visst förberedelsearbete för en sådan terminalåtkomst påbörjas, förordar att 500 000 kr. anslås för inköp av bl. a. viss teknisk utrustning.

Det i budgetpropositionen föreslagna anslaget till kronofogdemyndigheterna sägs vara beräknat med utgångspunkt i huvudalternativet i länsstyrelsernas anslagsframställningar. Kommunministern anser att detta kan genomföras utan men för indrivningen och samtidigt leda till en ytterligare effektivisering och förstärkning av exekutionsväsendet, om det kombineras med insatser i form av datorstöd och terminalåtkomst i det centrala skatteregistret. Enligt kommunministern bör en neddragning av resurserna inte ske i de mest arbetstyngda distrikten utan i de distrikt som har överkapacitet. Kronofogdemyndigheterna i Stockholm, Malmö och Göteborg föreslås, liksom för innevarande budgetår, få särskilda medel med 1,5 milj. kr. för att bekämpa den s. k. ekonomiska brottsligheten.

Utskottet

Skatteutskottet vill inledningsvis upplysa om att förslaget i budgetdepartementets bilaga av budgetpropositionen (bilaga 11) om riktlinjer i fråga om terminalåtkomst för kronofogdemyndigheterna till vissa delar i det centrala skatteregistret ännu inte har behandlats av utskottet. Utskottet avser att behandla denna del av propositionen senare i vår i samband med en proposition om detaljutformning av förslaget, som kommer att läggas fram i mitten av mars. Utskottet anser dock inte att detta utgör hinder för en bedömning nu av ifrågavarande motioner.

Skatteutskottet erinrar om att utskottet de två senaste åren yttrat sig till civilutskottet angående motioner om bl. a. resursförstärkningar till kronofogdemyndigheterna och de lokala skattemyndigheterna (SkU 1979/80:5 y och 1980/81:4 y). I båda yttrandena betonades att bred enighet råder om att myndigheterna bör erhålla tillräckliga resurser för att kunna ingripa effektivt mot skatteundandraganden i olika former. Med anledning av nu förevarande motioner vill skatteutskottet, liksom tidigare, framhålla att det i och för sig skulle vara önskvärt med ytterligare förstärkningar av såväl skattekontrollen som uppbörds- och indrivningsväsendet. Mot bakgrund av det ansträngda budgetläget och den återhållsamhet som måste visas i fråga om anslagstilldelningen anser dock utskottet, liksom regeringen, att tillgängliga resurser bör användas så att främst de väsentliga skatteundandragandena motverkas. Från denna utgångspunkt finner skatteutskottet de av regeringen föreslagna anslagen väl avvägda. Med hänsyn härtill anser skatteutskottet att civilutskottet bör avstyrka bifall till motionerna 1981/82:1584 och 1981/82:2015 och tillstyrka budgetpropositionen i motsvarande delar.

Stockholm den 16 februari 1982

På skatteutskottets vägnar
ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wärnberg (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Valter Kristenson (s), Wilhelm Gustafsson (fp), Rune Carlstein (s), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Olle Westberg i Hofors (s), Tage Sundkvist (c), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m)*, Ingemar Hallenius (c), Olle Grahn (fp), Egon Jacobsson (s) och Bo Södersten (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Avvikande mening

av Erik Wärnberg, Valter Kristenson, Rune Carlstein, Olle Westberg i Hofors, Hagar Normark, Egon Jacobsson och Bo Södersten (alla s), som anser att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar med "Skatteutskottet erinrar" och slutar med "motsvarande delar" bort ha följande lydelse.

Såvitt utskottet kan finna talar starka skäl för att samhällets kontrollmöjligheter förbättras och att erforderliga resurser ställs till skattemyndighetenas förfogande. De av regeringen föreslagna resurserna på skattekontroll- och uppbördsområdet är otillräckliga. Visserligen är budgetläget ansträngt och en begränsning av ytterligare utgiftsökningar nödvändig. Det bör dock påpekas att väl avvägda insatser för en förbättrad skattekontroll bidrar till en nettoförstärkning av statsfinanserna genom att skatteinkomsterna ökar.

Uppbördsenheterna spelar i detta sammanhang en central roll eftersom de – förutom ansvaret för arbetet med uppbörd av skatter – även har ansvaret för arbetsgivarkontrollen samt tillsyn, samordning och effektivisering av uppbördsverksamheten inom resp. län. Dessutom har enheterna att bevaka statens intresse i egenskap av borgenär. I detta ingår bl. a. att verka för en effektiv indrivning av allmänna mål och föra statens talan i fråga om företrädaransvar för källskatt, mervärdeskatt och arbetsgivaravgifter.

I likhet med motionärerna i s-motionen 2015 finner utskottet att de medel som frigjorts som en rationaliseringseffekt av den nya uppbördsorganisationen som nyligen har börjat tillämpas bör användas inom uppbördsorganisationen för att hejda den explosionsartade ökningen av restförda skatter och avgifter. En sådan åtgärd skulle bättre än regeringsförslaget vara ägnad att motverka planerad och systematisk skatte- och avgiftssvindl.

I enlighet med det anförda anser skatteutskottet att civilutskottet bör tillstyrka motion 1981/82:2015 och avstyrka motion 1981/82:1584 till den del den inte har blivit tillgodosedd genom skatteutskottets ställningstagande.